

Кулішов М.В.

аспірант Харківської державної академії
дизайну і мистецтв

ЕРГО-ДИЗАЙНЕРСЬКІ ПРИНЦИПИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СПОРТИВНИХ МАЙДАНЧИКІВ В СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ОБ'ЄКТ ДЛЯ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ ЛЮДЕЙ ІНВАЛІДІВ

Анотація. Розглядаються принципи модернізації існуючих спортивних майданчиків в спеціалізованій комплекс новітнього, сучасного спортивного обладнання для занять фізичними вправами людьми з обмеженими фізичними можливостями, на основі досліджень вітчизняної і зарубіжної практики проектування даних об'єктів.

Ключові слова: модернізація, спортивний майданчик, спеціалізований комплекс, фізичні вправи, люди-інвалід.

Аннотация. Кулишов М.В. *Ergo-дизайнерские принципы модернизации спортивных площадок в специализированный объект для занятий физическими упражнениями людей-инвалидов.* Рассматриваются принципы модернизации существующих спортивных площадок в специализированный комплекс нового, современного спортивного оборудования для занятий физическими упражнениями людьми с ограниченными возможностями, на основании исследований отечественной и зарубежной практики проектирования данных объектов.

Ключевые слова: модернизация, спортивная площадка, специализированный комплекс, физические упражнения, человек инвалид.

Annotation. Kulishov M.V. *Ergo-design principles of modernization of athletic fields in the specialized object for employment by physical exercises of disabled people.* The article deals with the principles of transformation of existing sports grounds into specialized complex with new, modern equipment for physical exercise of disabled people. The principles are considered on the basis of the research of national and foreign practice to design given objects.

Keywords: transformation, sports ground, specialized complex, physical exercise, disabled person.

Актуальність проблеми. В прагненні до вступу в союз європейських держав, Україна ставить перед собою задачі по вирішенню питань соціально-культурного розвитку всіх громадян країни. В зростанні рівня соціальної сфери нашої країни, гостро стоять питання здоров'я та можливості занять фізичною культурою і спортом. Вислів «В здоровому тілі і здоровий дух» однаково відноситься до всіх верств населення, враховуючи людей з відхиленнями в розумовому та фізичному розвитку. В структурі існуючих спортивних майданчиків, які були збудовані ще за радянських часів, не передбачені і повністю відсутні умови та територія для занять фізичними вправами інвалідами. Але в сучасних реаліях нашої країни впровадження по будівництву новітніх спеціалізованих спортивних майданчиків та закладів для інвалідів лишаються на папері, і не аби як перешкоджають в формуванні фізичного та психологічного стану людей з обмеженими фізичними можливостями. Адаже за роки існування нашої країни, практично не з'явилися об'єкти для занять спортом людей, які мають статус інвалідів.

Зв'язок роботи з важливими науковими і практичними завданнями. Дослідження проведено відповідно до плану науково дослідної роботи Харківської державної академії дизайну та мистецтв і передбачає в колі наукових досліджень кафедри інтер'єру та обладнання, що покликані вивчати можливості гуманізації архітектурного середовища.

Аналіз останніх публікацій. Серед вітчизняних досліджень цього напрямку останніх років можна віднести роботи В.П. Мироненко [1], М.В. Шолуха [2] та інші, в Росії цією проблематикою займались В.П. Жіленкова [3], Е.Г. Леонтьєва [4], надруковано велику кількість рекомендацій, нормативно-регламентуючих документів та стандартів [5, 6, 7].

Результати досліджень. У багатьох закордонних країнах відпрацьована система залучення інвалідів до занять фізичною культурою й спортом, що містить у собі клініку, реабілітаційний центр, спортивні секції й клуби для інвалідів. Основна мета залучення інвалідів до регулярних занять фізичною культурою й спортом це відновлення втрачених контактів із навколишнім світом, створення необхідних умов для возз'єднання із суспільством, участі в суспільно корисній праці і реабілітації свого здоров'я. Крім того, фізична культура і спорт допомагають психічному й фізичному вдосконалюванню цієї категорії населення, сприяючи їхній соціальній інтеграції й фізичній реабілітації.

Для того, щоб кожна людина з обмеженими фізичними можливостями могла повноцінно розвиватися нарівні з іншими членами суспільства, необхідно створювати права на утворення, удосконалювання й створення спеціалізованих освітніх структур і технологій навчання. Також немаловажний аспект адаптації і пристосування архітектурно просторової структури спортивних закладів до потреб маломобільних груп населення.

У закордонних країнах дуже популярні серед інвалідів заняття фізичною активністю з метою відпочинку, розваги спілкування, підтримки або придбання гарної фізичної форми, необхідного рівня фізичної

Надійшла до редакції 17.10.2011

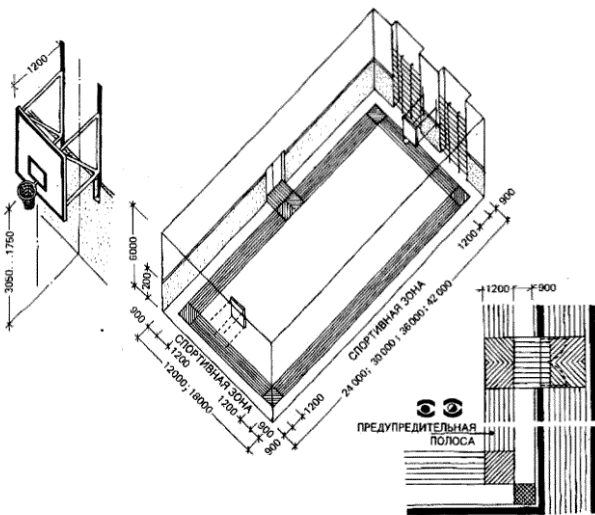

Рис. 1, 2, 3. Спортивне спеціалізоване обладнання

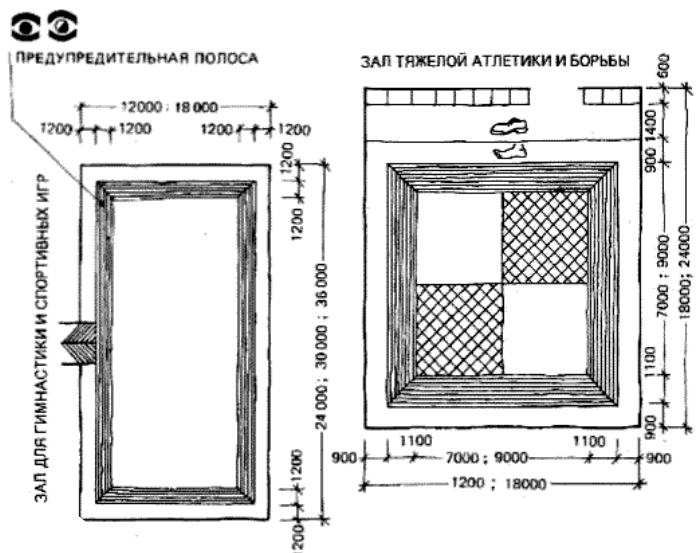

Рис. 4, 5. Спеціалізовані майданчики для занять спортом на інвалідних візочках

підготовленості. Інваліди, як правило, не мають змоги вільного пересування, тому в них часто спостерігаються порушення серцево-судинної і дихальної систем. Фізкультурно-оздоровча активність у таких випадках є діючим засобом профілактики та відновлення нормального стану.

Задовгі часи в нашій країні, потреби людей з обмеженими фізичними можливостями не враховувались, як соціально необхідні, що і понині стає перешкодою до нормального життя, спілкування та активного відпочинку. Права людей з обмеженими фізичними можливостями на участь у великому спорті зафіксовані в Законі України "Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні", а також позначені в положеннях закону України "Про фізичну культуру і спорт".

Недоліки людини-інваліда не повинні бути перешкодою для активних занять фізичними вправами і спортом. Головною задачею є створення та покращення умов для цих занять.

Саме такі умови спонукають до повноцінного розвитку та модернізації комплексів та об'єктів в яких поєдналися зони відпочинку та спортивні майданчики.

Для того, щоб створені умови були правильними, існує ряд принципів модернізації у процесі планування й дизайну, використання яких підвищує рівень адаптації. Ці базові принципи знаходять відображення в 6 загальних вимогах, які необхідно взяти в увагу при плануванні й дизайні простору спортивних майданчиків. Ці загальні вимоги включають наступне:

Доступність - необхідно планувати вільний простір так, щоб воно було легкодоступним, знаходитись в межах зон масового відпочинку(стадіони, райони спортивні майданчики, парки ,сквери та ін.);

Досяжність – все устаткування повинне розраховане на велику кількість відвідувачів, поділ окремі зони за окремими видами спорту;

Зручність і простота використання – легкий доступ з нескладними функціями використання;

Орієнтування - у просторі повинне бути легким, щоб пошук необхідного шляху чи обладнання за рахунок спеціалізованих інформаційних знаків та дублюванням звуковими сигналами попереджував інвалідів про бар'єри та перешкоди а також наявну безпеку;

Безпека - необхідно планувати вільний простір так, щоб людина могла в ньому рухатися без зайвих перешкод і загрози для здоров'я й життя;

Застосовність - місце для занять (спортивні майданчики, комплекси і об'єкти) повинні дозволяти займатись окремими і груповими видами спорту.

Можливість правильної організації вільного простору майданчиків для фізичних вправ та відпочинку збільшується, якщо будуть прийняті дії щодо ліквідації або запобігання реальних бар'єрів, зайвих змін рівня сходів і порогів, створення спеціалізованого устаткування та обладнання з врахуванням правильних розмірів, необхідного технічного забезпечення, простого і гарного планування й дизайну.

Висновки. Соціальна інфраструктура і інфраструктура системи фізичної культури та спорту для інвалідів в Україні перебуває на дуже низькому рівні, чого не можна сказати про розвинені країни, де цьому питанню надають першорядного значення. В створенні умов для занять спортом та фізичними вправами людей з обмеженими можливостями велике має значення виділення базових функціонально-конструктивних принципів модернізації спортивних майданчиків в спеціалізовані об'єкти з метою розширення внутрішнього та зовнішнього простору: облаштування територій з відповідними знаками та відео-звуковими пристроями, уніфікацію спортивного спорядження та обладнання, спеціалізовані майданчики за видами спорту надасть можливість збільшити кількість місць для занять спортом та зон відпочинку для окремої категорії людей з обмеженими можливостями.

Література:

1. Мироненко В. П., Харланова Ю. И. Особенности восприятия архитектурной среды слепыми и слабовидящими людьми // Вісник ХДАДМ, 2008, №7 -11-12ст.
2. Н. В. Шолух, М. А. Маленко. Доступность высших учебных заведений, обучающихся лиц с ограниченными физическими возможностями//Вісник Донбаської національної академії будівництва та архітектури: Випуск 2010_2(82) – 220 ст.
3. Жиленкова В.П. Становление и развитие физической культуры и спорта инвалидов с поражениями опорно-двигательного аппарата // Санкт-Петербургская государственная академия физической культуры им. П.Ф. Лесгафта, 2007.
4. Леонтьева Е.Г. Доступная среда глазами инвалидов. - Екатеринбург: БАСКО, 2009. – 13 ст.
5. Типологические основы проектирования сооружений развивающихся и нетрадиционных видов спорта. Методические указания. Утверждены указанием Москомархитектуры от 09.06.2001 г., № 28.
6. 35-201-98. Порядок реализации требований доступности для инвалидов к объектам социальной инфраструктуры. - М.: ГУП ЦПП, 1998. Введен в действие совместным постановлением Госстроя России и Минтруда России от 25 марта 1998 года № 18-22/13.
7. Рекомендации распространяются на проектирование спортивных сооружений с учетом потребностей инвалидов. МДС 35-6.2000. Москва 2003
8. Електронний ресурс. Статті, публікації. <http://trenageri.com.ua/news/sportivnaja-plowadka-dlja-invalidov>. 2011
- <http://www.paralympic.org.ua>. 2011
- http://paralife.narod.ru/library/sport_problems. 2011